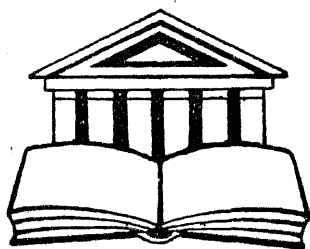

Areng

10

XI AASTARÄIK

1 9 3 7

SISU

...es sobib õpiring...

...1936/37. tege...

...päevad.

...vabaharidus-

e.

EESTI

Vabariigi 20-daks aastapäevaks igale eestlasele eesti nimi.

Perekonnanimede eestistamine on meil kujunenud võimsaks rahvuslikuks liikumiseks. Möödunud kahe aasta jooksul on üle 140.000 eestlase vabanenud võõrapärastest perekonnanimedest. Seejuures on enam kui 100 vallas juba kõigil eestipärased perekonnanimed.

Vaatamata sellele suurele kultuurilisele saavutusele, mis on uhkuseks meie rahvale, on siiski veel eestlasi, kes kannavad võõrapäraseid perekonnanimesid.

Nüüd on kolmas ja viimane maksuvaba nimede eestistamise aasta. On loomulik, et selle aasta jooksul kõik eestlased vabanevad võõrast nimest, kui mineviku surveaegade välismärgist.

Eesti rahvusest kodanikud, kes end tunnevad tõsieestlastena ja kes kohustust tunnevad oma riigi ja rahva vastu, vabanegu Vabariigi 20-daks aastaks võõraste võimuaegade sümbolist — võõrnimest. Sellega aitate teie kaasa omapärase kultuuriga Eesti loomisele, sellega hävitate Teie petliku välispildi Eestist.

Perekonnanime ja nime eestistamine on tasuta. Uus perekonnanimi hakkab maksuma kahe kuu pärast arvates sooviavalduse esitamisest. Perekonnanime eestistamiseks tuleb esitada täidetult trükitud sooviavaldusleht selle perekonnaseisumetnikule, kus peetakse Teie perekonnakirjad.

Kellel perekonnakirjad korraldamata (mida vastava määruse järgi kõik kodanikud tegema peavad hiljemalt 1. jaanuariks 1938. a.), saab neid korraldada nime eestistamisega koos tasuta.

Eestipärase perekonnanime kaitseregistrisse võtmine maksab Kr. 15.—.

Kõigis perekonnanime eestistamisse puutuvais küsimustes annavad nõu perekonnaseisumetnikud ja Nimede Eestistamise Keskbüroo (Tallinn, Vene t. 23, kella 9—14.30).

J. Ruus, A. Meikop, R. Rytter ja L. Hannuksela: „Rahvaülikoolid meil ja mujal“.

Toimetanud *Neeme Ruus*.

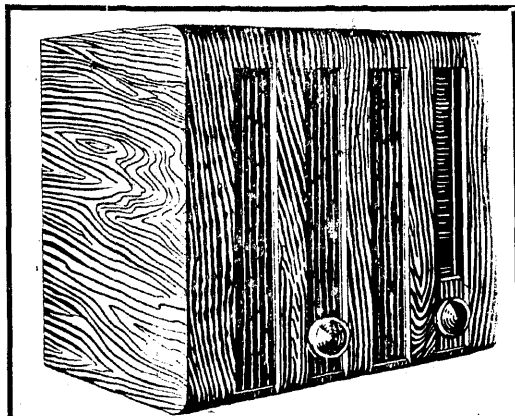
Üleriigiliste Rahvaülikoolipäevade korraldava komitee väljaanne, Tallinn 1937. 47 lk. Hind 30 senti.

Meil on küll kirjutatud siin ja seal artikleid ja ka pisemaid brošüüre rahvaülikoolidest, kuid ometi on puudunud senini ülevaatlükum töö rahvaülikoolide arengust, ülesandeist ja

eesmärkidest. Asjailmunud brošüür „Rahvaülikoolid meil ja mujal“ ei pretenteeri ka täiuslikkusele, kuid selle läbilugejale selgub siiski rahvaülikoolide senine arengukäik ja nende taotlused. Brošüür käsitleb ainult maa-rahvaülikoole.

Kandvamaks artiklikis selles on Virumaa Rahvaülikooli kauaaegse juhataja *Jaan Ruusi* kirjutis: „Rahvaülikoolide kujunemisest“. *A. Meikop* annab ülevaate „Põhjamaade rahvaülikooli tänapäevast“ ja seab nõudeid selle kohta, „missugune peaks olema eesti rahvaülikool“. Tõlgetena on toodud norralase *R. Rytteri* kirjutis: „Noorte elu rahvaülikoolis“ ja soomlase *L. Hannuksela* hõrutlus: „Põllumajanduslike ainete õpetamisest rahvaülikoolles“. Kahe viimase kirjutise sisu on sama kohane Eestis kui Norras ja Soomes.

Väljaanne on hääll paberil ja maitseka välimusega. Mõningad pildid tõstavad veelgi brošüüri nägusust.

ÜLO RAADIO

kõrgeväärtusega patarei
aparaadid:

I Superid :

»Siirus« 5 lamb. 4 lain. Kr. 240.—

»Kapella« 4 lamb. 3 lain. Kr. 200.—

»Arcturus« 3 lamb. 3 lain. Kr. 180.—

II Otse võimendusega:

»Koit« 3 lamb. 3 lain. Kr. 150.—

»Laine« 3 lamb. 2 lain. Kr. 120.—

Viimane eriti vähese volukuluga.

ÜLO RAADIO ladu ja müügiosak.
TALLINN, PIKK 3 TEL. 465-66.

A R E N G

EESTI HARIDUSLIIDU AJAKIRI

№ 10 26. nov.	Pea- ja vastutav toimetaja Evald Vender. Tegev toimetaja Neeme Ruus. Maateatri osa toimetaja A. Särev. Toimetuse liikmed: J. Rummo ja A. Sibul. Väljaandja EESTI HARIDUSLIIT. Toimetus ja talitus: Tallinn, Uus t. 2, telef. 452-64. Ilmub 12 korda aastas. Tellimishind: 2 kr. aastas, 1 kr. poolaastas, üksiknumber 20 snt.	1937 XI aastakäik
----------------------	--	--------------------------

Kes sobib õpiringi juhatajaks?

Neeme Ruus.

Juhataja küsimus kuulub õpiringitöö korraldamise raskemate probleemide hulka. Paljudes õpiringides on töö katkenud või isegi lõppenud sobiva juhataja puudumise tõttu. Paljudes kohtades jälle soovitakse meeleldi alata õpiringitööd, kuid — ei leidu isikut, kes oleks valmis asuma juhatajaks.

Seepärast peaks olema õigustatud vaadelda lähemalt küsimusi: missugused ülesanded on õpiringi juhatajal? Kes sobib õpiringi juhatajaks? ja — kuidas peab toimuma õpiringi juhatamine?

Õpingute juhataja, õpiringi juhataja ja õpiringi vanem.

Õpiringi juhatajal on kaht laadi ülesandeid. Ta peab: 1) juhatama õpiringi õpingulist tööd ja 2) organiseerima õpiringi üldist tegevust.

Õpingulise töö juhtimiseks ta peab hästi tundma õpiringis käsitletavat ainet, tarbekorral täiendama ja korrigeerima õpiringi liikmete ettekandeid, sõnavõtte ja juhatama õpinglasile vajalist ainekohast kirjandust ja artikleid ajakirjandusest, suutma kaasa aidata üleskerkivate probleemide lahendamisele aine piirides, jagama tööülesandeid õpinglasile nii, et igaüks saab huvide ja jõukohaseid ülesandeid jne. Kõigele lisaks

ta peab hästi tundma õpiringilisi tööviise, töömeetodeid.

Õpiringi üldise tegevuse organiseerimiseks peab ta hoolitsema õpiringi üldise töö huvitavuse eest; kutsuma kokku töökoosolekud, organiseerima lisaks õpinguile ka muid tööd elustavaid võimalusi, näit. seltskondlikku osa, ühislaulu jm.; organiseerima õpiringi tegevuse välisavaldusi, näit. õpikäike, avalikke vaidluskooolekuid jne.; püüdma kujundada õpiringlasist ühist, enesearendamise tarbest veendunud tervikut, ühist peret ja lähendama õpiringlasi üksteisele.

Ühes osas, kuid siiski vähestes õpiringides tuntakse kahte eri juhatajat õpiringis: esimesena loetletud ülesannete täitja kannab sel juhul *õpingute juhataja* nimetust, kuna ta ülesandeks on ju päämiselt õpingulise töö *sisuline* juhatamine; teisena loetletud ülesannete täitja kannab tol juhul *õpiringi juhataja* nimetust, kuna ju tema ülesannetesse kuulub *ringi* tegevuse organiseerimine. Linnades, päämiselt rahvaülikoolide juures töötavates õpiringides on hakatud nimetama sisulise töö, s.o. õpingute juhatajat õpiringi juhatajaks, kuna muu organisatoorse tegevuse organiseerimiseks ringis valitakse õpinglane, keda hüütakse *õpiringi vanemaks*. Säärane eritlemine tun-

dubki sisuliselt õigemana, kuna ju siiski see, kes juhhib õpiringi sisulist õpingulist tööd, korraldab aine- ja tööülesannete jaotust õpiringlaste vahel jne., peab suutma liita sisulisele tööle ka õpiringi kõrvalisemad tegevusalad, nagu: seltskondliku osa, õpikäigud, avalikud vaidlus- ja referaatkoosolekud jm. Seejuures siis õpiringi vanem on tema abistajaks, kuid ühtlasi ka vahemeheks õpiringi juhataja ja õpiringlaste vahel ja ka õpiringlaste omaalgatuste teostajaks.

Kelle hulgast otsida sobivat õpiringi juhatajat?

Rõhutasin varem, et õpiringi juhataja peab hästi tundma õpiringis käsitletavat ainet. Siin olemegi jõudnud esimese suure raskuse juure: igalpool ei leidu õpiringis käsitlusele tuleva aine põhjalikke tundjaid! Leidub küll suurem või vähem rühm enesearendamishuvilisi, aga mitte hääd käsitlusele tuleva aine tundjat õpiringi-juhatajat. Kust võtta maal või isegi väiksemates linnades häid kõneoskuse, seltskondliku kasvatuse, ajaloo või muude küsimuste tundjaid? Sageli aga ollakse ka teistlaadse raskuse ees: leidub küll näit. kirjanduse, majandusteaduse, või muu õpiringis käsitlusele tuleva aine eriteadlane, kuid ta pole üldse tuttav õpiringiliste tööviisidega! Mõnel pool välismail, näit. Skandinaavias, korraldatakse õpiringijuhtide ettevalmistamiseks mõnenädalase kestvusega kursusi, kus osavõtjaid tutvustatakse niihästi selle ainega, mille kursusest osa võetakse, kui ka õpiringiliste tööviisidega. Muidugi ei suudeta ka mõnenädalasel kursusel õpetada kätte ühtegi eriainet põhjalikult, kuid omandatakse siiski vastava aine käsitamisoskus. Meil on seni korraldatud ainult lühemaid kursusi õpiringijuhtidele, kus peamiselt on rõhutatud õpiringiliste tööviiside tutvustamist.

Sobivat õpiringi juhatajat peaksime siis esmajoones otsima nende hulgast, kel on õpiringi juhatamiseks küllaldaselt teadmisi ja oskusi ja kes ka hästi tunnevad õpiringis käsitletavat ainet.

Õpetajad ja eriteadlased õpiringide juhatajatena.

Olemasolevail andmeil on 46% meie õpiringide juhatajatest õpetajad. On ju paljud õpiringides käsitletavat ainet (näit. kirjandus, ajalugu, maateadus j.t.) väga lähedased koolis õpetatavatele ainetele ja päälegi on õpetajail ka vajalisi metoodilisi kogemusi, kuigi õpiringilised tööviisid tublisti erinevad koolitööst. Nähet, et valdav enamus õpiringi-juhatajaist komplekteerub õpetajaist, tuleb pidada seepärast kõigiti loomulikuks. Päälegi saavad õpetajad õpiringide kaudu kõige paremini teostada omi kasvatuslikke taotlusi ka kooli lõpetanute juures. Ei saa pidada sugugi normaalseks seda, et kooli kasvatuslik mõju õpilastesse lõpeb nende koolist lahkumisega. Iga vastutustundeline õpetaja teab, et tal on kohustusi ka oma endiste õpilaste vastu ja seepärast ta meeeldi aitab kaasa õpiringide töö korraldamisele oma kooli piirkonnas. Seega siis — *uute õpiringide asutamise puhul otsime õpiringijuhatajaid esmajoones agaramate õpetajate hulgast.*

Järgnevalt peaksime otsima õpiringide juhatajaid teiste kesk- ja kõrgema kooliharidusega isikute seast, kes on eriteadlased oma erialal ja tunnevad huvi vabaharidustöö vastu. On ju kõigiti loomulik, et näit. majandusteaduse õpiringi juhatab majandusteadlane (kohalik pangategelane, v. m. t.), kodanikuõpetuse õpiringi õigusteadlane (advokaat, notar), aianduse õpiringi põllumajandusteadlane (kohalik jaoskonna agronoom), tervishoiu õpiringi arst jne. Ka on täiesti loomulik, et õpiringijuhatajat otsitakse kohalikkude kesk- ja kutsekoolide lõpetanute hulgast.

Andmed aga näitavad, et pääle algkooli-õpetajate ja agronoomide leidub harva teisi kesk- ja kõrgema haridusega isikuid, kel on küllaldaselt tahet õpiringides kaastöötamiseks. Leidub ju küll üksikuid ka arstide, pastorite, metsnikkude ja keskkooli lõpetanud ametnikkude hulgast, kuid suhteliselt on nende arv siiski väga väike. Väga sagedased

on aga kohtadel kurtmised selle üle, et kesk- ja kõrgema haridusega kodanikud kipuvad eralduma ühiskondlikust tegevusest, tahavad piirduda ainult oma isikliku elu harrastamisega ega soovi väljaspool oma töökabinetti rahvale edasi anda omi teadmisi.

Selle nähte analüüsimine on eri päättükk meie kaasaegses kultuurielus ega kuulu käesoleva käsitluse raamidesse. Küll aga tuleb soovitada, et õpingid siiski püüaksid oma töös ära kasutada ka kesk- ja kõrgema haridusega eriteadlasi. Tehtagu neile ettepanekuid eriküsimuslike õpingide juhatamiseks, kutsutagu neid kaasa eriprobleemide lahendamisele õpingis ja, võib olla, ärkab nii mõneski eriteadlases-haritlases siis huvi vabaharidustöö vastu, kui ta näeb teotahtelisi, edasipüüdjaid enesearendajaid innustunult õpingulises töös.

Järjelikult — *ärgem jätkem kasutamata suurt kesk- ja kõrgemate õppeasutuste haridusega eriteadlaste reservi õpingide juhatajate otsimisel!*

Andekad enesearendajad õpetajate ja eriteadlaste kõrval õpingide juhatajateks!

On huvitav tähelepanna, et õpetajate osatähtsus õpingide juhatajatena üha väheneb: 1933./34. a. oli õpingide juhatajaist õpetajaid 67%, 1934./35. a. — 50%, 1935./36. a. — 48% ja 1936./37. a. — 46%.

Seevastu aga suureneb teiste kutsete esindajate arv õpingijuhatajatena. Nii näit. on 1936./37. a. toimunud õpingijuhatajatena põllumehi (28%), ametnikke (7%), koduseid, töölisi, vabakutselisi, kalureid j. t. Ka on järjest kasvanud vähema kooliharidusega isikute arv õpingijuhtide hulgas. 1933./34. a. oli kesk- ja kõrgemaharidusega õpingijuhatajate arv 73,5% üldisest õpingijuhatajate arvust, 1936./37. a. aga oli see langenud 56,3%-le.

Mida siit järeldada? Kas seda, et õpetajad ja kõrgema haridusega isikud on vähem sobivad õpingide juhatajateks kui teised?

Mitte sugugi! Õpetajad ja teised kesk- ja kõrgema haridusega isikud peavad edaspidigi jääma kaasatöötajaks õpinges. Neilt saame teadmisi, neilt omandame kogemusi, nõuandeid, juhi-seid, mida vajame mingi aine läbitöötamiseks.

Asjaolu, et õpetajate ja teiste kesk- ja kõrgema haridusega isikute osatähtsus õpingide juhatajatena on vähene-mas, tõendab vaid seda, et seni tööta-nud õpingidest on pääle võrsumas uus põlv õpingide juhte. Need on noored, kes pidevas enesearendamistöös, kestva õpingis kaasatöötamise kaudu on oman-danud kogemusi ja võimeid astuda õpe-tajate asemele õpingulist tööd juhtima.

Me ei tarvitsegi igakord nõuda, et õpingi juhataja peaks olema eriteadlane õpingis käsitletavate küsimuste suhtes. Ei! Õpingi juhatajaks võime väga hästi valida ka ühe endi hulgast, ühe innustunud, andeka, püsiva enesearen-daja, kel on kaasõpinglaste usaldus ja kel on võimeid ja oskusi ise end täien-dada õpitavas aines. Säärasel juhul peab aga õpingi juhatajal küll olema roh-kem huvi õpitava aine vastu kui teistel ringi liikmetel. Ta peab vähemalt igaks töökoosolekuks käsitlusele tuleva küsi-musega põhjalikult tutvuma ja koosole-kul olles peab ta suutma täiendada ja parandada teiste ettekandeid. Selleks peab olema õpingi juhatajal kasutada rohkesti kirjandust ja muid allikaid; tal tuleb pidevalt teha isiklikke tähelepane-kuid, kuulata õpitavasse ainesse puutu-vaid loenguid, jm.

Õpinglaste endi hulgast võrsunud õpingi juhataja võib paremini kui väl-jaspoolt kutsutud isik hoida elevil huvi õpingilise töö vastu, kui tal on õpikaas-laste usaldus ja ta ise on täie huviga töö juures, siis suudab ta šisendada töö-indu ka teistesse. Sääl, kus innustunult töötatakse õpingis, ei tule ka kõne alla õpingi töö lõpetamine, küll aga kan-takse tööindu ka teistesegi ja levita-takse ümbruskondagi uute õpingide asutamise vajadust.

Eesti Haridusliit 1936/37. tegevusaastal.

I. KONSTRUKTSIOON.

1. Liikmed.

Eesti Haridusliidu liikmeskonda kuulus 1936/37. tegevusaasta algul 551 ja lõpul 582 mitmesugust ühingut ja liitu. Üksikliikmete arv tõuseb ühingutes umbes 36.000-le, kaasa arvamata E. Maanaiste Keskseksi, E. Naisliidu, E. Karskusliidu ja E. Esperantoliidu liikmeskonda. Liikmeskonnas on: haridusselts — 233, noorsooselts — 84, raamatukoguselts — 81, kunstiselts (päämiselt laulu-mängu- ja teatriühinguid) — 46, tuletõrjeselts — 38, naisselts — 25, põllumeesteselts — 16, õpetajateselts — 12, kasvatuselts — 8, karskusselts — 7 ja teisi vähem.

Liikmeks olevad seltsid maksid liikmemaksu kr. 4.— aastas, liidud — kr. 11.—; sisseastumismaks uutelt liikmetelt oli kr. 3.—.

2. Asemikekogu.

Liidu kõrgeim juhtiv organ — asemikekogu, pidas aruandeaastal koosoleku 31. okt. Koosoleku kirjeldus ilmus „Arengus“ nr. 7 — 1936. a.

3. Nõukogu.

Asemikekogu poolt täiendatuna kuulus liidu nõukogusse aruandeaastal 27 liiget. Nõukogu juhatus töötas järgmises koosseisus:

Esimees — K. Selter, abid — Linda Eenpalu ja J. Ruus, sekretär — Ev. Vender.

Nõukogusse kuuluvad 1934. a. valitud liikmetena:

K. Eenpalu — peaministri k.t., E. Kubjas — E. Karskusliidu sekretär, J. Piiskar — Tallinna pandimaja abijuhataja, M. Reisik — E. Naisliidu juhataja, H. Summer — Harjumaa koolide inspektor, Ernst Sargava — kirjanik, Ev. Vender — E. Haridusliidu peasekretär.

1935. a. valitud liikmetena:

A. Ilmoja — Vaimastvere r.-rmtkg. seltsi esimees, H. Kukke — „Uus Eesti“ peatoimetaja, O. Köster — Põllupidajate Ühispanga juhataja, A. Külvi — Kabala haridusseltsi esimees, A. Mikiver — Loksa

haridusseltsi esimees, V. Päts — haridusministri abi, J. Rummo — Riigi Ringhäälingu noorte saatekava korraldaja, J. Ruus — Virumaa Rahvaülikooli juhataja, K. Selter — majandusminister, Jaan Tõnisson — ühistegevuse professor.

1936. a. valitud liikmetena:

L. Eenpalu — Kodumajanduskoja juhataja, J. Kents — Tall. Linna Koolivalitsuse juhataja, A. Lauter — „Estonia“ näitejuht, A. Pedak — Mustla haridusseltsi esimees, P. Puusepp — Paatsalu haridusseltsi esimees, G. Reial — Tartumaa koolide inspektor, O. Siirak — Kadrina haridusseltsi esindaja, A. Särev — „Töölisteatri“ näitejuht, J. Uluots — õigusteaduse professor, E. Viirsalu — Riikl. Propagandatalituse kaastöeline.

4. Juhatus.

Nõukogu poolt ümbervalituna töötas juhatus järgmises koosseisus: esimees — E. Sargava, abid — O. Köster ja J. Rummo, sekretär — Ev. Vender, laekur — H. Summer, abi — A. Särev, ametita liikmed — V. Päts ja M. Reisik.

5. Revisjonikomisjon

kuulusid: J. Piiskar, P. Puusepp ja A. Ilmoja.

6. Toimkonnad.

Liidu juures töötasid nõuandvate organitena järgmised toimkonnad: 1) õppetöötoimikond, esimees J. Rummo; 2) teatritoimikond, esimees A. Lauter; 3) rahvaülikoolide toimikond, esimees J. Ruus; 4) põhjamaade kultuurilise koostöö toimikond — juhataja Anni Varma.

II. TEGEVUS LIIDU BÜROOS.

I. Kirjavahetus.

Seltside instrueerimine toimub suurel määral kirjavahetuse kaudu. Liidu büroo poole pööratakse kirjalikkude nõuannete saamiseks seltside asutamise, ühendamise, põhikirja muutmise ja likvideerimise asjus; palu-

takse juhiseid rahvamajade ehitamise ja sisustamise puhul; soovitakse lähemaid instrukt-sioone õpiringide ellukutsumiseks ja töö kor-rastamiseks; päritakse nõuandeid teatritege-vuse, raamatukogunduse, noorsoo organiseerimise, rahvaulikoolide, loengute ja kursuste korraldamise ja paljudes muudes küsimustes. Trükitöödena on lähetatud seltsidele ja õpi-ringidele ringkirju.

2. Õpiringide raamatute laenukogu.

Õpiringidele võimaldati eelmiste aastate eeskujul kasutada liidu õpiringide raamatute laenukogu. Aruandeaasta kestel laenutati raamatute komplekte järgmisel arvul (sulgu-des eelmise aasta andmed):

Seltskondlik kasvatus 27 (38); aiandus 18 (17); kõneoskus 14 (28); lavakunst 13 (16); eesti kirjandus 11 (21); talumajapidam. kor-rastus 7 (12); kodune kasvatus 5 (9); loo-makasvatus 3 (1); eesti maateadus 2 (1); maaparand. ja heina-karjam. kult. 2 (—); pä-rivus 1 (1); eesti ajalugu 1 (3). Kokku 104 (148) komplekti.

Üksikisikud on kogu kasutanud 12 korda.

Saaremaal asuvad õpingid saavad vaja-lisi raamatuid kasutamiseks otseselt Saare-maa maatulunduskonsulent A. Kaalult, kelle käes on 422 eks. liidule kuuluvaid õpiringide raamatuid.

3. Valguspiltide laenukogus

leiduvaid valguspiltide seeriaid kasutati üldse 78 korda. Valguspilte laenutatakse niihästi seltsidele kui ka koolidele.

III. VABAHARIDUSTÖÖ.

1. Loengud.

Kui eelmisel aastal kasutas Liit loengute korraldamiseks päämiselt oma palgalisi töö-jõude, konsulente, siis aruandeaastal võimal-dus kasutada suuremal määral ka välislekto-rite kaasabi. Üldse peeti 46 lektori poolt 210 korral loenguid, kokku 430 tundi. (Eelmisel aastal peeti 195 loengut.) Kuulajaid oli kokku 17.730 (17.522), s. o. 84 (89) kuulajat iga loengu kohta.

Vabariigi Valitsuse poolt osutatud vastu-tuleku tõttu võimaldus liidu juhatusel muuta lektorite saamise korda. Senini tuli seltsil, kes soovis Liidu kaasabil korraldada loenguid, ta-suda lektori sõidukulud ja anda talle ülespida-mine, kuna honorari tasus liit. Säärane moodus kujunes ebaõiglaseks suurematest

keskustest kaugemal asuvatele seltsidele, kes liidu kaasabi ei saanud kasutada suurte sõidu-kulude tõttu. Uue korra kohaselt tuleb lekto-rit soovijal seltsil anda lektorile ülespidami-ne ja tasuda liidule kr. 2.— iga loengtunni eest, kuna ülejäänud honorari ja sõidukulud raudteel, laeval ja omnibusel katab liit.

2. Hariduspäevad.

Liit korraldas maakondlikke hariduspäevi järgmistes kohtades:

1) 25. okt.	Tartus	—	umbes	100	osav.
2) 29. jaan.	Haapsalus	—	„	80	„
3) 31. jaan.	Valgas	—	„	60	„
4) 7. veebr.	Rakveres	—	„	60	„
5) 14. veebr.	Pärnus	—	„	70	„

Lektoritena esinesid peale liidu tegelaste vabaharidusnõunik K. Kadak, kohalikud koolivalitsuste juhatajad ja koolide inspek-torid.

3. Rahvaulikoolid.

Liit toetas endiste aastate eeskujul üht Virumaa ja üht Harjumaa Rahvaulikooli õpi-last stipendiumiga, andis kaasabi kolmele läti-estlasele rahvaulikoolides õppimiseks ja juhtis üldist rahvaulikoolide propagandat.

4. Õpingid.

Liidu juures registreeritud õpiringide tegevuse kohta on toodud ülevaade „Arenigus“ nr. 9 — k. a.

7. Rahvamajad.

Töötati läbi rahvamajade ankeet, mille and-med avaldati „Arenigus“ nr. 7 ja 8 1936. a. Rahvamajade olukorra parandamiseks pöör-duti vastava märgukirjaga haridus- ja teede-ministrite pole.

IV. MAATEATRI TEGEVUS.

1. Kursused.

Liit jatkas endiselt kohalikkude näite-kunsti kursuste korraldamist. Kuna senine kursuste tööaeg — 14 päeva — osutus liiga lühikeseks, pikendati kursuste kestvust 17. päevale.

Üldse korraldati 35 kursust (eelmisel aastal 28), millest võttis osa 864 (796) isikut.

2. Dekoratsioonide valmistamine.

Aruandeaasta kestel valmistati E. Hari-dusliidu kaudu dekoratsioone 19 rahvamajale kogusummas kr. 9672.10 väärtuses; sellest sum-mast kaeti haridusministeeriumi kaudu anta-vate toetustega kr. 3810.—.

3. Teatritarvete-ladu.

Liidu juures iseseisva haruna töötav teatritarvete-ladu laenutas seltsidele näidendeid, kostüüme, parukaid ja muid teatritarbeid. Kirjastati järgmised näidendid: A. Kallas — „Bernhard Riives“, E. Vaigur — „Potiliil ja karusammal“, J. Ruven — „Süüdlased“, H. Vuolijoki — „Niskamäe naised“, F. Tuli — „Hulkurivalss“, A. Mälk — A. Särev — „Õitsev meri“, M. Raud — A. Särev — „Kirves ja kuu“, A. Taar — „Naine tulekahjumärgiga“, E. Vaigur — „Vallaslaps“, H. Vuolijoki — „Pölev maa“, E. Nukk — „Südamed tules“.

Lastenäidendid: A. Rahula — „Käabuste kuninganna“, A. Tulik — „Rändauhind“, P. Rummo — „Teel ellu“, E. Nukk — „Tulekandjad“, A. Tulik — „Jõuluvõõras Moora-maalt“, P. Rummo — „Lõunatuule eksirän-nak“.

4. Üleriiklik maanäitejuhtide päev.

E. Haridusliit koos Maateatri näitejuhti-di ühinguga korraldas 28. veebr. Tallinnas üleriikliku maanäitejuhtide päeva, millest võt-tis osa 120 maanäitejuhti. Päev õnnestus kõigiti hästi. Lähem kirjeldus vt. „Aren-g“ nr. 3 — 1937. a.

V. MUUD TEGEVUSALAD.

1. Ajakiri „Aren-g“.

Soovides luua „Aren-gu“ kaudu tihedamat kontakti liidu ja liikmeksolevate organisat-sioonide vahel, tõsteti „Aren-gu“ ilmumis-sagedust alates 1. jaan. 1937. a. seniselt 8. kor-ralt 12-le korrale aastas. Aruandeaasta kes-tel ilmus „Aren-gut“ 8 nr-it, 256 lk. Senine pea- ja tegevtoimetaja Jaan Rummo pani maha toimetaja ülesanded 1. nov. 1936. a. Tema asemele määras juhatus peatoimetajaks E. Vender'i ja tegevtoimetajaks Neme Ruisi.

2. Haridustöö korraldus läti-estlaste seas.

Seejärele, kui liidu peasekretär Ev. Vender 1935. a. suvel oli lähemalt tutvunud läti eest-laste seltsitegevuse ja vabaharidustöö olukor-raga, asuti liidus koostama tegevuskavu va-baharidustöö korraldamiseks läti-estlaste seas. Üksikasjalised kavad ja eelarved esitati vastavatele ametasutustele.

Kuigi liidul ei võimaldunud vastavate kre-diitide puudusel oma tegevuskavu sel alal teos-

tada, suudeti siiski mõningat elevust tuua läti-estlaste haridustöösse. Nii näit. korraldati läti-estlasile 4 õpireisi Eestisse, millest võt-tis osa umbes 150 läti-estlast (vt. „Aren-g“ nr. 6 ja 7 — 1936. a.);

Eesti koolides õppimist võimaldati 13 noo-rel läti-estlasel;

Korraldati hr. Riigivanema toetusega jõulu-puud viies lutsi-estlaste külas, millest võttis osa umbes 600 noort ja vana (vt. „Aren-g“ nr. 1 — 1937.a.)

3. Soome-Ugri kultuurkongressist osavõtt.

E. Haridusliit võttis aktiivselt osa 5. Soo-me-Ugri kultuurkongressist, mis peeti 1936. a. suvel Tallinnas. Kultuurkongressil toimus vabaharidustöö harrastusring kolme hõimu-maa vabaharidustöö tegelaste osavõtul. Har-rastusringi töö korraldamise ülesanded lasu-sid E. Haridusliidul. Samuti võeti osa kul-tuurkongressi puhul korraldatud näitusest väl-japanekutega vabaharidustöö alal. (Lähemalt vt. „Aren-g“ nr. 9 — 1936. a.)

4. Põhjamaade koostöö.

Jatkati endiselt suhteid ka skandinaavia maadega. 3. Põhjamaade haridusnädalale Nor-ras korraldati õpireis 13 osavõtjale ja Narva-Jõesuus peeti Läänemeremaade Instituudi 1. suvekursus 30 osavõtjaga (kirjeldused niihästi õpireisi kui ka suvekursuse kohta ilmusid „Aren-gus“ nr. 6 — 1936. a.).

5. Fr. Tuglase austamine.

Kirjanik Fr. Tuglase 50. a. sünnipäeva pu-hul organiseeris E. Haridusliit kirjaniku aus-tamist sel teel, et kirjanikule anti üle suure-mate organisatsioonide ja asutuste poolt ühine auadress ja ümbrik.

6. Osavõtt teiste organisatsioonide poolt korraldatud üritustest.

E. Haridusliit võttis osa oma esindaja kau-du: 1) Riigi Ringhäälingu saatetkava komitee 2) Nimele eestistamise liidu, 3) Eesti lipu toimkonna, 4) Sihtasutis „Turismi Keskkor-ralduse“, 5) Eesti Kirjastajate Liidu j. t. orga-nisatsioonide vaheliste ettevõtete tööst.

Suuremate üleriiklikkude aktsioonide pu-hul (Vabariigi aastapäev, Võidupüha, emade-päev, karskusnädal, j. m.) pöördus liit vasta-vate ringkirjadega ühingute poole, andes vaja-lisi juhiseid aktsioonide teostamiseks ja saatis ka oma tööjõude kõnelejatena kohtadele.

	Summa	Summa	Summa
Raha kassas	772 92		2.253 15
Jooksvad arved	288 34		2.930 75
Tähtjalised hoiusummad	6.000 —		125 07
Varandus:			266 48
Valguspiltide ladu	3.631 56		242 26
Õpiringide raamatukogu	4.239 22		
Vabaharidustöö käsiraamatuk.	699 83		
Bürooinventar	3.420 90		
Nõudeveksel	30 —		
Õpiringide rakendustarvete ladu omahinnaga	712 73		11.871 68
Võlga nõuda valmistatud dekoratsioonide eest	653 27		
Isikud ja asutused	1.452 84		2.499 82
Võlga nõuda teatritarvete laolt	1.501 99		8.769 38
Õpiringide-vaheliseks võistluseks ja hoogtöö auhindadeks ostetud raamatud omahinnaga			1.588 07
Ettetehtud kulud	4.500 —		61 98
Järgmisel aastal laekuvad tulud			
Üleminev summa (loterii ja korjandus)	1.260 86		
Mitmesugused aktiivid	293 91		
		Bilanss Kr.	30.608 64
		Bilanss Kr.	30.608 64

Tallinnas, 31. märtsil 1937. a.

E. Särkava,
estimees.H. Summer,
kassapidaja.E. Vender,
peasekretär.A. Tuti,
raamatupidaja.

Eesti Haridusliidu 1936/37. a. tulude-

TULUD:

	1936/37. a. eelarve	1936/37. a. aruanne	1937/38. a. eelarve
	Kr.	Kr.	Kr.
Eelmise aasta ülejääk	22.72	22.72	—
Liikmemaksud	1100.—	1111.50	1100.00
Korjandus ja asjade loterii	2000.—	2000.—	2000.—
‰‰‰ hoiusummadelt	500.—	410.27	400.—
Teatritarvete ladu	9750.—	8711.84	9400.—
Õppemaksu näitejuhtide ja seltsitege- laste kursustest osavõtjailt	200.—	—	100.—
Kavade ja põhikirjade müügist	250.—	206.81	250.—
Ruumide väljaüürimisest	1050.—	1437.61	1500.—
Riigi eelarve kaudu	5000.—	5000.—	5000.—
Kultuurkapitalist	4000.—	4250.—	4500.—
Riigi klassiloterii summadest	—	4500.—	5000.—
Loodetav toetus tööliste vabaharidus- töö korraldamiseks	—	—	9000.—
Toetused raamatukogude korraldami- seks ja raamatute propagandaks	—	—	1000.—
Siseministeeriumilt näitekursuste kor- raldamiseks	—	140.—	—
Seltsidelt näitekursuste maksu	1100.—	1565.—	1400.—
Seltsidelt sõidukuludeks näitekunsti kon- sulentidele	200.—	241.94	—
Valguspiltide ja õpiringide laenukogu tarvitamise tasu	50.—	62.91	50.—
Dekoratsioonide valmistamine	7000.—	5582.43	6500.—
Ajakiri »Areng«	3150.—	2666.58	3000.—
Seltsidelt, isikuilt ja asutustelt õpirin- gide-vahelise võistluse auhindadeks	250.—	301.35	—
Seltsidelt, isikutelt ja asutustelt seltside hoogtöö auhindadeks	1000.—	375.—	—
V Soome-Ugri kongressi büroolt toe- tuseks	—	126.—	—
Mitmesuguseid toetusi läti-eestlaste va- baharidustöö korraldamiseks	—	564.75	—
Ekskursioonide korraldamisest	—	2335.—	—
Seltsidelt ja asutustelt kirjanikkude austamiseks	—	880.—	—
Mitmesugune tulu (maksulised kõne- õhtud ja muud ettevõtted)	1527.28	636.10	800.—
Kokku	38150.—	43127.81	51000.—

-kulude aruanne ja 1937/38. a. eelarve.

KULUD:

	1936/37. a. eelarve	1936/37. a. aruanne	1937/38. a. eelarve	
	Kr.	Kr.	Kr.	
Palgad	8160.—	8942.—	10020.—	
Kantseleikulud ja trükitööd	1750.—	1538.54	1750.—	
Ruumide üür, küte ja valgustus	2100.—	2555.43	2500.—	
Sõidukulud	500.—	682.60	800.—	
Kursused ja loengud	1240.—	2154.78	1500.—	
Seltsitegevuse juhtide ettevalmistamine	—	—	500.—	
Laura näitekursuse korraldamine	—	149.60	—	
Tasu näitejuhtide ja seltsitegelaste kur-				
suste õppejõududele, õppeabinõud				
ja mitmesugused kulud kursustel	500.—	—	—	
Õpiringide laenuraamatukogu täiend-				
amine	—	2000.—	1500.—	
Õpiringide-vahelise võistluse korralda-				
mine ja kavade koostamine	800.—	715.—	750.—	
Seltside-vahelise hoogtöö korraldamine				
ja auhindadeks määratud summa	1000.—	700.—	—	
Valguspiltide lao korraldamine	50.—	—	100.—	
Stipendiumid rahvaülikooli õpilastele				
ja vabaharidustöö tegelastele	150.—	188.75	480.—	
Vabaharidustöö käsiraamatukogu täien-				
damine ja ajakirjade tellimine	100.—	193.29	200.—	
Tööliste vabaharidustöö korraldamine	—	—	9000.—	
Raamatukogude korraldamine ja raamatu				
propaganda	—	—	1000.—	
Teatritarvete ladu	9750.—	8711.84	9400.—	
Dekoratsioonide valmistamine	6900.—	5415.68	6500.—	
Ajakiri »Areng«	3650.—	3557.91	3500.—	
V Soome-Ugri kongressi puhul näituse				
ja vabaharidustöö harrastusringide				
korraldamine	—	129.69	—	
Läti-estlaste vabaharidustöö korral-				
damine	—	788.42	—	
Ekskursioonide korraldamine	—	2335.—	—	
Kirjanikkude austamine	—	880.—	—	
Kustutused ja amortisatsioon	500.—	861.44	500.—	
Mitmesugused kulud (mitmesugused al-				
gatused, esindus jne.)	1000.—	565.86	1000.—	
	Kokku	38150.—	43065.83	51000.—
1936/37. a. ülejääk	—	61.98	—	
	Kokku	38150.—	43127.81	51000.—

E. Särghava,
esimees.

H. Summer,
kassahoidja.

E. Vender,
peasekretär.

A. Tutti,
raamatupidaja.

AKTIIVA

Eesti Haridusliidu Teatritarvete lao bilanss 31. III. 1937. a.

PASSIVA

	Summa	Summa		Summa	Summa
Raha kassas		533 01	Kautsjonid		3 025 17
Jooksev arve Tallinna Ühis-		59 10	Abonendimaksud		545 —
pangas		3 403 68	Saadud kindlustusvõksel		500 —
Kaupa järgi omahinnaga		7 692 59	Isikud ja asutused:		
Kirjastatud näidendite ladu oma-		18 086 02	1) mitmesugused	3 399 81	4 901 80
hinnaga		3 007 71	2) Eesti Haridusliit	1 501 99	224 85
Näidendite laenukogu omahin-		640 62	Komitendid		
naga		1 788 29	Mitmesugused passivad:		
Parukate ja habemete laenu-		44 01	1) tarvitatud näidendite eest	92 96	124 51
kogu omahinnaga		500 —	2) vahetuskaupe T. Mutsu	31 55	
Kostüümide laenukogu omahin-		4 011 42	Kapitalid:		
naga		102 20	operatsioonikapital	9 047 96	
Vallasvara			kirjastamiskapital	5 655 —	
Materjalid			näidendite laenukogu kapital	5 000 —	
Kindlustusvõksel			parukate laenukogu kapital	3 000 —	
Isikud ja asutused			kostüümide laenukogu kapital	258 41	22 961 37
Lunapostisaadetused			Amortisatsioonikapital		8 833 39
Ette tehtud kulud:			Ülejääk		— 60
1) kirjastatud näidendite eest	1 145 —				
tagasisaamata autorihono-					
rarid	36 —	1 181 —			
2) kirjastamata näidendite eest		67 04			
ettemaksetud honorar					
Mitmesugused aktiivid					
Bilanss Kr.		41.116 69	Bilanss Kr.		41.116 69

Talinnas, 31. märtsil 1937. a.

E. Särgava,
esimees.

H. Summer,
kassapidaja.

E. Vender,
peasekretär.

E. Rosner,
raamatupidaja.

Küsimusi maateatri-tegelastele.

Soovides lähemalt teada saada maateatri-tegelaste arvamisi mitmesuguste maateatri tegevusse puutuvate küsimuste üle, esitame aegajalt „Arengu“ veergudel küsimusi lugejaile. Palume maateatri küsimustele ligidalseisjaid lahkesti avaldada oma seisukohti järgmiste küsimuste kohta:

1) Missugused suuremad raskused takistavad edukat maateatri tegevust?

2) Kui sagedasti tuleks korraldada maal asuvates rahvamajades teatrietendusi, et rahuldada rahva tarbeid näitekunstival? Missugused hüved ja pahed on liiga sagedastel pidude korraldamistel?

Vastused palutakse kirjutada paberi ühele küljele ja saata „Arengu“ toimetusele (aadr.: Uus tn. 2—2, Tallinn).

Näitekursusi kohtadel.

Eesti Haridusliidu poolt korraldati novembris näitekunstival kursusi järgmistes kohtades:

1) 21. oktoobrist — 7. novembrini Jägala puupapivabriku kultuur-hariduslik Selts „Omakodu“ korraldusel erakorraline kursus. Juhatas Harry S o t s. Lõpupeol kanti ette O. Lutsu „Tagahoovis“.

Korralised kursused:

2) J ä r v a m a a l, Lehtse Vab. Tulet. ühingu juures Heino V a k s i juhatusel,

3) V i r u m a a l, Oonurme Haridusseltsi juures pr. Marie K a l b e k i juhatusel,

4) L ä ä n e m a a l, Hiiu-Käina Haridusseltsi juures Karl M e r i t s a juhatusel,

5) H a r j u m a a l, Keava Hariduse ja spordiselts „Edu“ juures Julius T a l p s e p a juhatusel,

6) Paralleelselt viimasega toimus erakorraline kursus Kehtna Vab. Tulet. ühingu juures ka Julius T a l p s e p a juhatusel.

Autorihonorarist vabu näidendeid.

Haridusministeeriumi poolt on autorihonorarist vabastatud järgmised uued E. Haridusliidu kirjasutusel ilmunud näidendid:

P. Vallak: „Epp Pillarpardi Punjaba potitehas“. Näid. 3 vaat.

M. Lepp Utuste. „Kosjamäng.“ Rahvuskomitee näidend.

A. H. Tammsaare — A. Särev. „Kõrboja peremees.“ Dramatiseering 3 vaat.

H. Anto. „Võõra võimu all.“ Näid. 3 vaat. Saksa okupatsiooni päevilt.

Näidendeid saab laenata kasutamiseks E. Haridusliidu teatritarvete laost (Uus t. 2—2, Tallinn).

Enn Vaiguri „Kraavihallid“ ÜENÜ Nõmküla-Koigi os. näitekunstival kursusel.
Juhatas pr. M. Kalbek.

Rahvaülikoolide päevad.

Rahvaülikoolide küsimuse populariseerimiseks kutsus Eesti Haridusliit oma rahvaülikoolide toimekonna kaudu kõrgiigiliste rahvaülikoolipäevade korraldava komitee, mille tegevusest võtsid osa kõigi rahvaülikoolide küsimusest huvitatud keskorganisationsioonide esindajad. Komitee kirjastas brošüüri „Rahvaülikoolid meil ja mujal“ 3500 eksemplaris. Brošüür saadeti tasuta kõigile E. Haridusliidu, E. Karskusliidu, E. Naisliidu ja ÜENÜ liikmeks olevatele organisationsioonidele ja suuremal arvul E. Maanaiste Keskseksi, E. Ühistegevusliidu, Kaitseliidu, Õpetajatekoja ja Ühistegevuskoja tegelastele. Brošüüri väljaandmist toetas Haridusministeerium kr. 250.— suuruse summaga ja osa rahvaülikoolide propagandakomisioonist osavõtvaid organisationsioone sel teel, et otsid endile suuremal arvul brošüüre.

Komitee ülesandel esitasid E. Haridusliidu esimees kirjanik Ernst Sargava ja peasekretär E. Vender haridusministriile 17 keskorganisationsiooni nimel märgukirja, kus palutakse ministri kaasabi rahvaülikoolide olukorra parandamiseks. Märgukirjas öeldakse järgmist:

Allakirjutanud organisationsioonid on võinud teha pidevaid tähelepanekuid selles, et rahvaülikoolid Eestis on kujunenud kodanikuskasvatuse ja avaliku elu tegelaste parimateks ettevalmistusasutusteks. Keskorganisationsioonid saavad omi sihte teostada kõige paremini alles siis, kui neil on kohtadel teadlikud ja agard tegelased. Rahvaülikoolid ongi andnud oma lõpetajate näol suure hulga sellaseid tegelasi nii hariduslike seitside, noorsooühingute, ühistegevuse, nasliikumise, kaitseliidu, naiskodukaitse, karskustöö, kodumajanduse, sotsiaaltöö kui ka muudel avaliku elu aladel. Lisaks seltskonna- ja avaliku elu tegelaste ettevalmistamisele on meie rahvaülikoolid teiste õppeasutuste kõrval täie tõsidusega töötanud selleks, et oma õpilasi kasvatada iseseisvalt mõtlevaiks ja kodumaad armastavaiks kodanikeks.

Kuna meie seltskondlikud organisationsioonid on üksmeelselt veendunud rahvaülikoolide suures tähtsuses meie kultuurielus, on korduvalt tõstetud üles uute maarahvaülikoolide asutamise küsimus. Olles aga teadlik olemasolevate rahvaülikoolide majanduslikest raskustest, ei ole senini juletud astuda konkreetseid samme uute maarahvaülikoolide asutamiseks.

Allakirjutanud organisationsioonid paluvad Teid, härra Minister, aidata kaasa rahvaülikoolide majandusliku olukorra kindlustamiseks sel teel, et pandaks maksma rahvaülikoolide seadus, võetaks riigi kanda rahvaülikoolide õppejõudude palgad ja võimaldataks koolidele toetust ka õppevahendite muretsemiseks, hoonete korrastamiseks ja muuks otstarbeks. Usume, et rahvaülikoolide majandusliku olukorra kindlustamisega luuakse püsiv alus ka teadlike seitskonna- ja avaliku elu tegelaste ettevalmistamiseks.

Märgukirjale on alla kirjutanud: E. Haridusliit, E. Karskusliit, E. Lauljate Liit, E. Maanaiste Keskseksi, E. Naisliit, E. Naiste karskuliit, E. Töölisüh. Kesklit, E. Õpetajate Liit, E. Ühistegevusliit, Kaitseliit, Koduse Kasvatuse Instituut, Maatööl. ja Väikemaap. Koda, Tööliskoda, Õpetajatekoda, Ühistegevuskoda, Ülemaaline Maanoorte Üh., Ülemaaline Eesti Noorsoo Ühendus.

Minister osutas rahvaülikoolide küsimusele sooja poolehoidu ja lubas aidata kaasa rahvaülikoolide olukorra parandamisele.

Rahvaülikoolide päevi korraldati ja rahvaülikoolide küsimustest kõneldi seoses teiste avalikkude aktuste ja kõnekoosolekutega järgmistes kohtades:

Tallinnas ja Nõmmel.

Harjumaal — Järvakandis, Järvakandi tehastes, Kõnnus, Riisiperes, Keilas.

Virumaal — Lüganusel, Laekveres, Viru-Nigulas, Simunas.

Järvamaal — Amblas, Järva-Madises, Kirnas.

Läänemaal — Käinas, Emmastes, Varblas, Kullamaal, Kõrgessaares, Laupal, Kõpus, Suuremõisas, Agapäel, Kassaris.

Saaremaal — Leisil, Muhu-Tamsel, Muhu-Suurel, Maasil, Kavandis, Abrukas, Kuressaares, Lõopõllul, Laimjalas, Pöides.

Pärnumaal — Ares, Koongas, Karksis.

Viljandimaal — Pilstiveres.

Tartumaal — Alatskivil, Pühajärvel, Vastse-Otepääl, Kursis, Valgut, Võnnus, Kambjas, Kammeris, Tormas, Nõos.

Võrumaal — Urvastes, Räpinas, Mõnistes, Sännas, Võrus, Kõrgepalus, Tabinas, Kanepis.

Paljustest siin loetlemata kohtadest, kus ka rahvaülikoolide päevi korraldati, ei ole saanud selle kohta komiteele teateid.

Üleriigiliste Rahvaõppepäevade avaaktus Tallinnas, Kaubandus-Tööstuskoja saalis, 1. okt. k. a.

Aktus korraldati ühiselt Tallinna Rahvaõppekooliga, olles viimasele 21. tegevusaasta avaaktuseks. Kõnedega esinesid haridusministri abi V. Pätts ja prof. J. Uluots. Viimane kõneles teemal: „Kodanikukasvatuse vajadus“. Avasõna ütles Eesti Haridusliidu esimees Ernst Särgava, lõpusõna Tln. Rahvaõppekooli Seltsi abiesimees G. Ney. Tln. Rahvaõppekooli laulukoor helitooja Th. Vettiiku juhatusel esines lauluettekannetega. Hooga tervituskõne pidas Eesitis tol ajal puhkusel viibiv Keski-Suomi rahvaõppekooli juhataja pr. Impi Sirkka. Rügi Ringhääting andis aktuse esimese osa edasi oma saatekavas.

Pildil paremal: prof. J. Uluots kõnelemas. Vasakul: aktusest osavõtjad; esireas: pr. Linda Eenpalu, Tln. Rahvaõppekooli abijuhataja Neeme Ruus, haridusministri abi Vold. Pätts ja dir. G. Ney; teises reas (vasakult): Haridusministeeriumi vabaharidusnõunik K. Kadak, noortenõunik J. Maisma ja noortejuh. J. Vellerind.

Raadioloenguid vabaharidustöö tegelastele.

Alates käesoleva aasta oktoobrikuu lõpust toimub Raadio Ringhäälingus loengute sari üldnimetuse all „Lähtekohti vabaharidustööks“. Tähendatud loengute sarja eesmärgiks on käsitleda eesti vabaharidustöö üldisemaid ja aktuaalsemaid küsimusi, mis võiksid huvi pakkuda laiemale üldsusele, eriti aga meie vabaharidustegelaste kümnetesse tuhandetesse ulatavale perele.

Loengud on pühapäeviti kl. 17.00—17.20, missugust aega kuulamise võimaluse poolest tohiks pidada väga soodsaks. Tuleks kõigiti soovitada, et seltsid korraldaksid raadioloengute ühiskuulamist ja liidaksid loengute kuulamisele omapoolsed läbirääkimised.

Toome allpool selle sarja nimestiku kogu ulatuses.

Seni peetud loengud:

31. okt. 1937 — dr. A. Annist: Eesti kultuuri ideaalidest.

7. nov. 1937 — HM Koolivalitsuse peainspektor J. Aavik: Vabahariduse osa eesti kultuurielus.

14. nov. 1937 — Vabaharidusenõunik K. Kadak: Vabaharidusliku õppetöö korraldamise võimalusist.

21. nov. 1937 — Kodumajanduskoja esinaine L. Eenpalu: Kodukultuurilised ülesanded organisatsioonides.

Edaspidi kavas ettenähtud loengud:

28. nov. 1937 — Eesti Naisliidu juhataja M. Reisik: Naisliikumise hariduslikest ja kasvatustlikest suundadest.

5. dets. 1937 — Koolide peainspektor E. Terasmäe: Kutsehariduslikud õpingud vabaharidustöös.

12. dets. 1937 — Koolide peainspektor J. Kiivet: Muljeid Põhjamaade Kodutööstusliidu konverentsilt.

19. dets. 1937 — Tööliskoja peasekretär I. Rebane: Haritud töölisest ja töölisharidusest.

2. jaan. 1938 — Maatöölise ja Väikemaapidajate Koja peasekretär A. Vaigo: Maatöölise hariduliku taseme tõstmisest.

9. jaan. 1938 — Eesti Karskusliidu peasek-

retär E. Kubjas: Maailma karskusliikumise tänapäev.

16. jaan. 1938 — H. Johani: Raamatukogu ja vabahariduslikud õpingud.

23. jaan. 1938 — Eesti Haridusliidu õppetöö sekretär N. Ruus: Õpiringi asutamisest ja töökorraldusest.

30. jaan. 1938 — N. Ruus: Näide õpiringi tegelikust töökoosolekust.

6. veebr. 1938 — Lääne-Mõisaküla haridusseltsi õpiringi juhataja A. Kelder: Õpiringi mõju ümbruskonna kultuurielu kujunemisele.

13. veebr. 1938 — Eesti Haridusliidu peasekretär E. Vender: Rahvamaja kultuurikeskusena.

20. veebr. 1938 — Riigi Ringhäälingu saatkava korraldaja H. Kompus: Kuidas kaunistada kultuurorganisatsioonide ruume.

27. veebr. 1938 — Ülemaalse Eesti Noorsoo Ühenduse peasekretär A. Meikop: Koduümbrus vabaharidustöö rakendajana ja keskendajana.

6. märts 1938 — Koduse Kasvatuse Instituudi juhataja A. Elango: Kodu kasvatava tegurina.

13. märts 1938 — Kaitseliidu Propaganda pealik kapt. A. Truuvere: Seltskondlik kasvatust kultuurorganisatsioonide kaudu.

20. märts 1938 — Koduse Kasvatuse Instituudi nõunik E. Treffner: Seltskondlike pidude ja koosviibimiste toonist.

27. märts 1938 — Mag. E. Päss: Vanu elustamisväärsed seltskondlikke kombeid.

3. aprill 1938 — H. Mäelo: Sotsiaalse kohusetunde kasvatamisest.

10. aprill 1938 — Mag. M. Arike: Usuline kasvatust seltskondlikes organisatsioonides.

24. aprill 1938 — Spordiinspektor Aleks. Kolmpere: Sportliku kasvatuse sotsiaalsed ja moraalsed mõjud.

1. mail 1938 — K. Vilms: Rahvarõivaste valmistamisest ja kandmisest.

8. mai 1938 — „Muusikalehe“ toimetaja Ed. Visnapuu: Eesti rahvusliku muusika põhilaad.